Same MARCEPANY!

W polszczyźnie MARCEPAN ‘masa z migdałów zmielonych z cukrem lub wyrób z tej masy’ to słowo znane co najmniej od początków XVI w. Wówczas również forma liczby mnogiej MARCEPANY funkcjonowała jako synonim przysmaków, specjałów, rarytasów. To znaczenie zachowało się w nieużywanym już dziś przysłowiu: OBEJDZIE SIĘ PSIE WESELE BEZ MARCEPANÓW, którego używano w znaczeniu ‘wystarczy tak, jak jest; i bez tego będzie dobrze’. MARCEPAN jest internacjonalizmem – występuje pod podobną postacią w bardzo wielu językach. Dawna polska postać tego rzeczownika – MARCYPAN – lepiej niż obecna ukazuje późnołaciński (a może nawet niemiecko-łaciński) źródłosłów: Marci panis, dosłownie „chleb św. Marka”. Nazwę MARCEPAN wywodzi się również od weneckiego słowa matapan (przefiltrowanego przez języki włoski i francuski), będącego określeniem monety z wizerunkiem siedzącego Chrystusa. Monety takie były bite przez krzyżowców w Palestynie, a weneckie matapan może pochodzić od arabskiego mautaban ‘król siedzący’. W tym wypadku zatem znaczenie ‘specjał kulinarny’ (o przysmakach) byłoby pochodne od znaczenia ‘przedmiot dużej wartości’ (o monetach).